

Ubetalte regninger kan være forvarsel om demens

Kasper Jørgensen

Manglende betaling af regninger og deraf udløste ublu rykkergebyrer kan udgøre tidlige tegn på kognitiv svækkelse. Ifølge et amerikansk registerstudie er ældre, der senere får en demensdiagnose, tilbøjelige til at glemme at betale deres regninger i helt op til seks år før diagnosen, hvilket bl.a. betyder, at de opnår en dårligere vurdering af deres kreditværdighed.

Forskere fra *Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health* i Baltimore har via registeroplysninger undersøgt sammenhængen mellem svigtende økonomisk overblik og begyndende demens. De analyserede data fra perioden 1999 til 2018 vedrørende mere end 81.000 modtagere af *Medicare*, der er et nationalt program for sundhedsforsikring i USA. Deltagerne var fra 65-års alderen og opefter og boede alene. I løbet af observationsperioden på 20 år fik ca. en tredjedel af deltagerne en demensdiagnose. Forskerne indhentede endvidere bankoplysninger om deltagerne - dels i form af oplysninger om, hvor tit de glemte at betale deres regninger, og dels vedrørende bankens vurdering af deres kreditværdighed.

Score for kreditværdighed

Deltagere, der på et senere tidspunkt fik en demensdiagnose, havde signifikant højere risiko for at glemme at betale deres regninger til tiden, end jævnaldrende, der ikke fik en demensdiagnose. Tegn på svigtende økonomisk overblik

begyndte at dukke op allerede seks år før diagnosetidspunktet. Tilsvarende sås faldende kreditværdighed blandt deltagere, der senere fik demens, allerede 2½ år før diagnosetidspunktet. Kreditværdigheden blev udtrykt ved en såkaldt *Equifax Risk Score*, der er et standardiseret mål for betalingsmæssig robusthed. Problemerne med ubetalte regninger og lav kreditværdighed fortsatte i mindst tre et halvt år efter demensdiagnosen. Sammenhængen mellem svigtende økonomiske overblik og senere demens var påvirket af uddannelsesniveau. Blandt deltagere med kort uddannelse sås problemer med manglende betalinger helt op til syv år før demensdiagnosen, hvorimod deltagere med et højt uddannelsesniveau først begyndte at falde igennem to år før diagnosen.

Blodprop i hjertet

Med henblik på at afklare, om svigtende økonomisk overblik er et problem, der er specifikt for personer med demens, undersøgte forskerne også betalingsproblemer og kreditværdighed blandt deltagere, der senere udviklede andre aldersrelaterede helbredsproblemer i form af bl.a. grøn stær, gigt, hoftefraktur eller kræft. Fraset en enkelt undtagelse sås ingen sammenhæng mellem økonomisk overblik og senere helbredsproblemer med en enkelt undtagelse. Undtagelsen var personer, der blev ramt af en blodprop i hjertet (myokardieinfarkt), idet de udviste tegn på finansiell glømsomhed op til et år før blodproppen. Forklaringen på sammenhængen kendes ikke med sikkerhed, men har måske noget at gøre med bagvedliggende stress-symptomer eller begyndende vaskulær demens.

Tidligt advarselstegn

Den primære forsker bag undersøgelsen, Lauren Hersch Nicholas, citeres i en pressemeddelelse fra *Bloomberg School* for, at manglende evne til at håndtere sin privatøkonomi ser ud til at være et forholdsvist specifikt og meget tidligt advarselstegn for senere demensudvikling. Tilsvarende resultater er set i flere tidligere, men væsentligt mindre studier, der er sammenfattet i en oversigtsartikel fra 2017. I engelsksprogede lande anvendes den lidt spøjse lægelige talemåde, at *'dementia presents in the checkbook'*, hvilket forskningen synes at understøtte.

BAGGRUND

Nicholas LH, Langa KM, Bynum JPW, Hsu JW. Financial Presentation of Alzheimer Disease and Related Dementias. *JAMA Intern Med.* 2020.

[PubMed](#)

Karlawish J. Desktop Medicine and the Practice of Wealth Care. *JAMA Intern Med.* 2020.

[PubMed](#)

Sudo FK, Laks J. Financial capacity in dementia: a systematic review. *Aging Ment Health.* 2017;21(7):677-83.

[PubMed](#)

Older Adults with Dementia Exhibit Financial Symptoms Up To Six Years Before Diagnosis. Pressemeddelelse, Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, 30. November 2020

[Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health](#)

Oprettet: 27. januar 2021